

med det end de aldeles nødvendig løbende Love. At arbejde paa organiske Love og Love, der gribe ind i Folkets Liv paa en dybere Maade, overfor et Ministerium, der har stillet sig saaledes, kunde der efter min Formening ikke være Tale om. Men naar Ministeriet ikke desto mindre bliver siddende, kunde der være Spørgsmaal om: Hvorledes kan da et Folkething, som har sin Ret til at blive siddende i de Lovhjemlede to Maaned, stille sig, og det er da min Mening, at det var rigtigt under de daværende Forhold at afvente, hvorledes en lignende Tilstand i andre Lande vilde afsille sig, og det skete ogsaa, at paa et Punkt, hvor det saae ligesaa truende ud som her i Danmark, viste det sig, at Demokratiet var stærkt nok til at sjerne et Ministerium, der var traadt op paa en lignende Maade som det nuværende mod Representationens Flertal. Saa kommer jeg til de positive Skridt, som skulle gøres, for dog at bringe Tilstanden her i Danmark tilbage til ordnede Forhold, og der havde det været min Løfte, som jeg udtaler her for Fremtidens Skyld, at man kunde have optaget Forhandlingerne paa det Punkt, hvor de vare blevne afbrudte forrige Aar nemlig den 31te Marts 1877, og for at sjerne den provisoriske Finanslov, søgt med det daværende Udvalg i Landsthinget at tilveiebringe en Overtønst om en Finanslov for det Aar, som ikke endnu er udløbet, og hvis det var lykkedes os, da tillige at finde et Grundlag for en Finanslov for det næste Aar. Jeg mener nemlig, at der aldeles ikke er Noget, der truer Folkethingets Stilling og Holdning med Hensyn til Finansloven, deri, at det ene Flertal, det ene lovlige valgte og konstitutionelle Flertal arbejder Saand i Saand med Flertallet i det andet Kammer. Det, haaber jeg, skal blive for Fremtiden et Fingerring, idet det har været efter min Mening en af de største Feiltagelser, at man ikke har stillet sig i det rette Forhold til Flertallet i det andet Thing, der er berettiget ligesaa vel som dette, men som tillige maa i Følge Forsætningen erkjende Rigtigheden af, at det bør tage grundlovhjemlet Hensyn til det Flertal, der er fremkommet efter Folkets Valg hvert tredje Aar i dette Thing, og tillige erkjende den Prioritet, den Forret med Hensyn til Behandlingen af Finanslovens Enkeltheder, som dette Thing har forud for det andet. I Stedet for denne Stilling, som vilde have holdt det hidtilværende Flertal i denne Sal, det Flertal, der var udgaaet konstitutionelt fra Folkets Valg, samlet og sluttet mod Flertallet i det andet Thing, saa skete det, og det har det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgtreds (Berg) ingen Andel i — at ledende Mænd i dette Flertal paatog sig her i denne Sal at modtage et Forslag fra Mindretallet, det konstitutionelle Mindretal i denne Sal, og paa dette ukonstitutionelle Grundlag at føre Udviklingen videre. Deri laa en dobbelt Feil; Flertallet glemte det Ansvar, det har som Flertal, at skulle lede Udviklingen paa

sine egne Vegne og lagde det konstitutionelle Lyngdepunkt over i det konstitutionelle Mindretal i denne Sal i Stedet for, aldeles konstitutionelt, at arbejde med Flertallet i det andet Kammer, som havde Berettigelse til og ogsaa Bemyndigelse til at kunne fremsætte sin Mening om, hvorledes man skulde komme tilbage til ordnede Tilstande. Man bør gaa ud fra, at et saadant Thing ogsaa føler, at det er rigtigt her i Landet, at man lever under ordnede Tilstande. Paa den Maade, som jeg her har paavist, vilde det have været muligt uden at gaa til det konstitutionelle Mindretal i denne Sag og uden at sprænge det Flertal, som Folket havde sat ind den 25de April 1876, at tilveiebringe en Finanslov, som kunde have fjernet den provisoriske og banet Veien for en lige saa god Finanslov som den, der nu foreligger. Dernæst var det tillige min Mening, og den skal jeg tillade mig at slutte med, at der aldrig kunde være Spørgsmaal om Andet, — jeg udtaler det kun som min Mening — end at efter et saadant Skridt som det, der var foretaget den 12te April 1877, kunde Flertallet i dette Thing ikke gaa fra hinanden, uden at sætte det nuværende Ministerium under Rigsretsanklage for at have brudt Forsætningen. De Udtalelser, der fra Flertallets Side ere fremkomne om, at man ikke troede, det kunde nytte Noget over for den nuværende Sammensætning af Rigsretten, have for mig ingen Betydning. Er man overbevist om, at Provisoriet er et Skridt, der ligger udenfor Forsætningen, er man henvist til at bruge de forfatningsmæssige Midler for at inoðegaa et saadant Forsætningsbrud; men dertil har man kun Rigsretten, og selv om Rigsretten ikke i dette Dieblif skulde udtale sig i Overtønst med det nuværende Flertal, er jeg dog overbevist om, at selv den Forhandling, som derom maatte foregaa, vilde være meget gaavlig med Hensyn til Oplysningen af de omtvistede Spørgsmaal, og da Rigsretten ikke som Høiesteret kan give Præjudikater — det vil siges dens Domme ere ikke bindende for andre kommende Rigsretter — mener jeg, det dog alligevel var rigtigt, at Provisoriet var mødt fra Flertallets Side her med en Rigsretsaktion. Naar disse forskellige Fremgangsmaader vare fulgte, tvivler jeg ikke et Dieblif om, at det da ad disse aldeles simple, konstitutionelle Veie havde ført til, at det nuværende Ministerium havde fundet Opholdning til at vige Pladsen for et, der mere stemmede med vor Forsætning. Naar jeg udtaler dette her, udtaler jeg ingen Anklage overfor mine forrige og nuværende Meningsfæller, heller ikke nogen personlig Sigelse overfor de ærede Medlemmer af Ministeriet, blandt hvilke der er flere, der dels uden at have været Ministre, dels som tidligere Ministre have været saaledes, at jeg ikke kan Andet end give dem min Anerkjendelse; men jeg kan ikke undlade som Medlem af dette Thing og paa dette Trin af Forhandlingerne at udtale mig fuld-